

Kristiansand
kommune

[Undertittel]

Oppsummering av medvirkning i arbeidet med boligsosial handlingsplan 2024 - 2034

Innhold

Workshop med kommunale representanter om utfordringsbilde 14.06.2023.....	3
Innspillsmøte med eksterne samarbeidspartnere 04.09.2023.....	12
Innspillsmøte om utfordringsbilde med brukerrepresentanter 06.04.2023.	15
Innspillsmøte om utfordringsbilde og tiltak med Atrop 10.11.2023.....	17
Innspillsmøte om tiltak med eksterne samarbeidspartnere 20.11.2023.....	18
Innspillsmøte om tiltak med brukerrepresentanter 27.11.2023.....	21
Workshop med kommunale representanter om tiltak 04.12.2023.	22

Workshop med kommunale representanter om utfordringsbilde 14.06.2023.

Tid og sted: 14.06.2023. kl. 0900 – 1200 på Samsen

Deltakere:

Område	Navn
By- og stedsutvikling – Utbyggingsstab	Vibeke Wold Sunde
Samhandling og innovasjon - Strategi	Stine Busborg Sagen
Helse og mestring - Forvaltning og koordinering	Trond Macintyre Stray
Helse og mestring stab strategi og plan	Hilde Engenes
By- og stedsutvikling - Eiendom bolig	Ola Frøysland
Samhandling og innovasjon - Strategi	Michael Froentjes
Økonomi - Økonomistyring	Kjetil Paulsen
Økonomi - Økonomistyring	Ragne Karine Eklid
Helse og mestring - stab virksomhetsstyring og driftstøtte	Tor Kydland
Kultur og innbyggerdialog – Innbyggertorg veiledning	Anne Reidun Røise
Kultur og innbyggerdialog – Innbyggertorg veiledning	Karla Anette Teigen
By- og stedsutvikling - Bygg og eiendomsforvaltning	Erik Loland Vangsnes
Helse og mestring - Livsmestring administrasjon	Linda Torsvik
Helse og mestring - Stab strategi og plan (kommuneoverlege)	Styrk Fjæroft Vik
Oppvekst - Barnevern ungdomsavdelingen	Camilla Kalsnes
Helse og mestring - Forvaltning avdeling 3 bolig- og tjenestetildeling	Kristin Johansen
Helse og mestring - Forvaltning avdeling 2 bolig- og tjenestetildeling	Ida Hodnemyr
Helse og mestring - Forvaltning avdeling 3 bolig- og tjenestetildeling	Hans Petter Breistein
Helse og mestring - Hjemmetjenester vest	Birgitte Engestøl
Helse og mestring - Enhet for korttidsopphold	Annette Hvilsom Kvanvik
Helse og mestring - Omsorgssenter administrasjon	Astrid Færden Gaare
By- og stedsutvikling - Analyse og eiendomsutvikling	Nils Erik Hessen
Helse og mestring - Forvaltning avdeling 3 bolig- og tjenestetildeling	Erik Lahr
Helse og mestring - Forvaltning avdeling 1 mottak og koordinering	Mari Line Eiken
Helse og mestring - Livsmestring helse vest	Trine Lise Enersen
Helse og mestring - Tinnheiveien 32C	David Elde Nilsen
Helse og mestring - Tandem	Mariann Jacobsen
NAV - Møtesenter/nødbolig	Camilla Skagestad
NAV - Øk og familieteamet	Trine Brådland
NAV - ROP teamet	Nina Tuyet N. Vo
NAV - Nye Mønstre	Ingvild Skår
Helse og mestring - Ungdomstjenester	Aida Krpo
Helse og mestring - Stab strategi og plan	Ilse Van Lingen
Helse og mestring - Stab strategi og plan	Anne Wivestad
NAV - Møtesenter	Frank Ståhl
NAV - Marked og veiledning	Marianne Bendtsen
Økonomi - Økonomistyring	Erik Fjermedal

I tillegg er det mottatt skriftlig innspill fra følgende i etterkant av samlingen, som er innarbeidet i oppsummeringen fra samlingen:

Helse og mestring - Livsmestring helse øst	Bjarte Austvik
Helse og mestring stab strategi og plan	Ilse van Lingen

Familiens hus Sentrum – Helsetjenester for barn og unge	Lisa Fredheim Ellingsen
Økonomi - økonomistyring	Ragne Karine Eklid

Tema for samlingen: Innledning om arbeidet med boligsosial handlingsplan og hvordan kommunen jobber på det boligsosiale feltet. Presentasjon av statistikk og status, et foreløpig utfordringsbilde. Arbeid i grupper for å få innspill fra deltakerne for utfylling av utfordringsbildet.

DRØFTING PÅ BORDENE RUNDT DAGENS ARBEID

Hva fungerer bra?

Felles tildeling

- Felles tildeling
- Bra at det er samme instans som tildeler bolig, som også gir tjenester
- Tildelingsmøter på tirsdager

Bedre samhandling

- Godt samarbeid mellom ulike aktører/samarbeidspartnere
- Samarbeid med Ambulerende oppfølgingsteam/Mestringsteam er veldig bra. Bør styrkes videre.
- Samarbeid bra med gjeldsrådgiver
- Saksbehandler bolig/lån/tilskudd fungerer bra
- Samarbeid nødboligtildeling og leder for Tandem er bra.
- God kontakt med nye fengsler. Får oppgitt kontaktpersoner. Færre blir løslatt uten at de har vært i kontakt med kommunen.
- Samarbeidet mellom Livsmestring, Nav, Forvaltning og By- og sted har hatt en positiv utvikling de siste årene, men særskilt de siste 6-12 måneder. Vi har en mer omforent (litt å gå på enda) forståelse av utfordringsbildet og hvor vi vil i fremtiden.
- Gode samhandlingsarenaer er allerede etablert og kan utvikles videre.
 - Ukentlig arealstrategisk arbeidsmøte
 - Gråsonemøte
 - Ukentlig tildelingsmøte
 - Nødboligmøte
- Mye har blitt bra; raskere saksgang, Forvaltning klarer å treffe bedre på tildeling av bolig, samhandling mellom NAV og oppfølgingstjenester fungerer bra. Fleksibelt og smidig for brukerne
- Mye bedre samhandling mellom NAV, Forvaltning, Livsmestring og Eiendom. Samarbeider mye tettere og bedre rundt nødbolig
- Styrket samhandling mellom Helse og Mestring og By- og stedsutvikling. Uformelt og kjenner hverandre bedre. Treffes ukentlig.
- Gode på å gi tilpasset tjenester.
- Gode fora for samhandling mellom enheter og områder
- Lav terskel for å ta kontakt

God tilgjengelighet for brukerne

- Vi er tilgjengelige fysisk, kort vei for bruker, spesielt med tanke på det som har med bolig å gjøre
- Enkelt å søke om bolig, skjema på nett, samt lett tilgjengelig hjelp som kan hjelpe.
- Tilgjengelighet på telefon til ulike aktører er bra

Annet

- Fungerer bra med «fra leie til eie».
- Spesialisering av kompetanse
- Selve oppfølgingene fungerer bedre enn selve boligen.
- Fordel at det private leiemarkedet består av enkeltpersoner som leier ut.
- Vedtatt prisregulering av nødbolig, ser ikke virkning fra februar til nå, men vi forventer det.

Forslag til forbedringer

Bedre informasjon

- Mange flere har krav på bostøtte enn de som søker, må ut med info om denne ordningen.
- Gi informasjon jevnlig om kommunale bolig tjenester/Forvaltning/NAV m.m. til sykehus og institusjoner og frivillige organisasjoner.

Bedre samhandling

- Gjøre samarbeidet med oppfølgingstjenester mindre personavhengig
- Livsmestring og NAV kan delta i hele tildelingsmøtene slik at man kan være kreative sammen om hvem som kan flyttes videre fra for eksempel nødboliger.
- Tettere samhandling mellom Livsmestring, Nav og Forvaltning i forbindelse med tildeling av både midlertidig bolig og kommunal bolig.
- Bedre tverrfaglige. Livsmestring mer med i arbeidet.
- Er fora riktig sammensatt? Har de riktig mandat? Er de riktig sammensatt?
- Felles utfordringer, våre brukere er kommunes brukere.
- Ansvarsfordeling kan bli tydeligere

Bedre overganger fra fengsel, institusjon - botrening

- Begynne tidligere samarbeid rundt løslatelse fra fengsel og utskrivning fra institusjon/sykehus.
- Overgangen fra barnevern og til helse og mestring. Ungdom som har bodd på institusjon. Det fungerer dårlig når en begynner med kommunal bolig og punktoppfølgning. Vi mangler alternativer til fosterhjem/barnevernsinstitusjoner. Vi bør ha et kommunalt botiltak med treningsbolig (bemannet).
- Boligtrapp/innsatstrapp botreningstilbud bør vurderes. Men må ha felles forståelse og ansvar, vanskeligere når en sitter på sin tue.
- Svake overganger og lite mulighet for forutsigbarhet for ungdom som skal flytte fra barnevernsinstitusjoner eller fosterhjem og til kommunale tiltak.

Bedre oversikt over behov

- Kartlegge behov, og motivere folk til å ta imot tjenester i forhold boevne.
- Bli bedre til å fremskrive behov slik at det bygges riktige boliger. Samhandling og innovasjon bør ha et større ansvar.
- Må ha en felles retning.
- Vi må bli bedre på å synliggjøre behovene både med tanke på boliger og økonomi.

Nødboliger – robuste boliger

- Det er for lite bevegelse i nødboligbefolkningen, noen bor i nødbolig nærmest permanent. De er vanskelige å plassere et annet sted. Mangler egnede boliger /alternativer for å kunne få permanent boliger til disse.
- Det mangler tilrettelagte boliger for rus og psykisk helse- robuste boliger. Boliger til de som har veldig lav boevne. Må tørre å vurdere å ha "skikkelige" hardbruksboliger som ikke kan ødelegges. En har ikke våget seg inn på dette politisk heller.
- Bedre samarbeid med politiet som i dag ikke gjør jobben sin i tilknytning til problematikken på Rodeneset
- Modulbygg kan redusere investeringskostnader og sikre raskere tilpasning av tiltak etter behov som endrer seg. Kan også flyttes for å fordele for eksempel belastningen på bomiljø over tid.
- Bør begynne i den enden hvor de som er vanskeligst å hjelpe befinner seg.
- Ta opp igjen hengekøylene i parken som var for noen år tilbake. Det fungerte bra for enkelte som hadde behov.

Differensiering av boligmassen

- Spre boligmassen for de som er mest vanskeligstilte på flere områder av byen. Vi må ha en god kommunikasjonsstrategi for å få aksept hos både politikere og innbyggerne våre, for at vanskeligstilte på boligmarkedet, særskilt de som er i aktiv rus, er en del av byens befolkning som også skal ha en plass å bo.
- Tilpasse boligmassen, bli mer spesifikke og lage en strategi for hvordan vi skal komme dit.
- Vi må slutte å samle boligene på et sted. F. eks Bråvann. «Ghetto» – kan ikke jobbe miljøterapeutisk.
- Det mangler differensierte boliger
- For mange samlede boliger. Det er behov for boliger som er spredt i ordinære nabolag.
- Det som opprinnelig var eldreboliger benyttes nå til vanskeligstilte.
 - Beliggenhet er ikke passende i forhold til ny målgruppe
 - Som nevnt ansamlinger av stort antall boliger på samme adresse
- Utdaterte boliger. Selv om enkelte pusses opp, har de en standard som var aktuell på 80-tallet.
- Behov for type boliger varierer. Bolig må kunne justere raskt i forhold til salg/anskaffelse av type boliger som det er behov for til enhver tid. Det mangler budsjett til dette.
- Dårlig vedlikehold fører til stigmatisering i nabolaget – lett synlig hvilken bolig som er kommunal. Manglende stimulering til ivaretagelse av bolig og hage, og dermed forsterkende for allerede svekket boevne.
- Kommunen har totalt sett ca. riktig antall boliger.

- Det er behov for flere universelt utformede boliger. Noen har behov for ytterligere tilpasning av boligen, det er da viktig å ha kunnskap om behovene for å kunne planlegge for flere boliger som er bedre egnet.

Økonomi

Kommune

- Det må prioriteres budsjettmidler til å dekke hærverk. Ansvaret skyves mellom Helse og mestring og By- og stedsutvikling.
- Driftseffektive boliger.
- Budsjett til å benytte forkjøpsretten.
- Viktig med skille mellom drift og økonomi
- Rydde i økonomisk ansvar og arbeidsflyt

Innbygger

- Kommunalt startlån
- Innvilge Startlån i større grad
- Hvordan ivareta de som ikke er i stand til å kjøpe egen bolig.
- Færre utbetalinger (samle ytelsene i en utbetaling)- færre vil trenge økonomisk rådgivning
- "Eie et hjem" viser muligheter som for eksempel boligkoordinator som kan holde fast i det individuelle arbeidet for at mennesker skal kunne kjøpe og beholde bolig.
- De som ikke kan betale for seg, opparbeider seg stor restanse

Medbestemmelse

- Hvordan sikrer vi reell medbestemmelse? All kunnskap og forskning viser til at brukere som opplever reell medbestemmelse i valg av tilbud og utforming av tilbudet, er mer fornøyd/opplever bedre hjelp, og får oftere et redusert hjelpebehov. Altså er reell medbestemmelse hjelp som hjelper, og er billigere/kostnadseffektivt.
- I boligtildelingen og valg av boligsosial oppfølging, gir vi bruker som regel kun ett alternativ. Der valg av tilbud i all hovedsak er begrunnet i vår (kommunens) vurdering av brukerens behov. Og da samtidig med et bakteppe av; «take it, or leave it». Hvordan sikre en alternativ praksis der brukers medbestemmelse og fokus på brukers egen vurdering vektlegges sterkere?

Trygghet

- Som nevnt i revisjonsrapporten, og som bekreftet en rekke ganger både fra brukerne selv og oppfølgerne ute i tjenestene, er trygghet for egen bosituasjon, relasjon til naboer, samt også sosioøkonomiske faktorer vesentlig. Her har vi et stort forbedringspotensial. Hvordan sikrer vi dette?

Ideelle og private initiativ

- Ved å ikke inkludere frivillige, ideelle og private initiativ i det boligsosiale arbeidet, går vi glipp av betydelige ressurser og kunnskap. Kommunen hverken har

anledning/ressurser til å løse fremtidens utfordringer alene. Hva er kommunen sin strategi for å knytte tettere samarbeid og utnytte denne ressursen bedre?

Andre kommentarer

- Vi er kommet dit at vi ikke kan anbefale kommunale boliger.
- Fått til en bolig
- Vi må slutte å gjøre ting som ikke funker.
- Vi må bli bedre til å se sammenheng mellom tidlig innsats for å forhindre negativ utvikling av situasjonen som de vanskeligstilte befinner seg i.
- Strever med de som ikke vil ha oppfølging. Bør vurdere å se på boliger med tilknyttet miljøvaktmester.

DRØFTING PÅ BORDENE – UTFORDRINGSBILDE

Kjenner du deg igjen i det som er presentert?

- Ja, vi kjenner oss igjen. Kommunen skal finne boliger til en sammensatt gruppe, med ulike behov
- Ja, stort sett
- Ja, gjenkjennelig beskrivelse.
- Vi kjenner oss igjen.
- Reagerer på at boliger som blir solgt, skal gå rett i bykassa fremfor å investere i andre ting. Konsekvensen kan bli at vi ikke selger og bare beholder det som ikke kan brukes.
- Vi kunne brukt forkjøpsretten dersom man solgte og fikk «beholde» midlene.
- Trangboddhet er en utfordringer – må beholde grunnkretsen.

Hva mangler?

Oppfølging

- Mange må lære seg å bo og gjøre enkelt vedlikehold. Kjenne på ansvar for boligen de leier.
- Savner Eventyrveien, hvor det var treningsboliger for ungdom.
- Få på plass en rolle som boligkoordinator for å utnytte ordningen med startlån bedre.
- Ha fokus på at mennesker trenger verdighet i et trygt hjem. Hva skal til for at vi kan skape trygge boforhold og at boligen blir et sted som oppleves som hjemme?
- Finne ut av mulighetsrommet for å kunne gå tettere på i boligoppfølgingen for å hjelpe folk til å mestre boforholdet.
- Hjem må være trygge. En må også utforske mulighetene til å hjelpe der hvor det er vanskelig å komme i posisjon, hvor langt kan en gå?
- Vurdere organisasjonenes bidrag inn i det boligsosiale arbeidet, eks. hjelpe unge med å bo? Kommunen må komme bort fra at de skal løse alt selv.
- Nødboliger, noen takker nei til oppfølging. Det skal være trygt å bo i de kommunale boligene, må være kreative. Ved Babettes settes det noen krav og noen får hjelp til noe (hva kan vi hjelpe med).
- Boligsosial handlingsplan handler også om andre ting enn å løse til kommunal bolig. Andre muligheter for å løse vanskelige situasjoner, som at unge mennesker blir kastet ut hjemmefra. De skal kanskje ikke alle løses inn til kommunal bolig,

noen av de unge bør kanskje ved hjelp av en boligkoordinator få hjelp inn på det private utleiemarkedet.

- De ungdommer som "støyer hjemme", bor tett, må ut når små skal sove. Savner treningshybler.
- Savner fra barnevernets side at en kan planlegge langsiktig sammen for barn som har vært omfattet av barenvernstiltak, eks. institusjonsplasserte som skal tilbake igjen. Det er behov for at oppvekst og helse og mestring har bedre samarbeid og rutiner rundt dette.
- Barnevern – leder for ungdomsavdelingen, forvalter institusjonsplasseringer: Lovendringer skal kunne planlegge og gi en forutsigbarhet ut i voksenlivet (noen kan hjem til foreldre andre kan ikke det). Avhenge av andre i boligsosialt arbeid – hva/hvem kan barnevern spille på i Kristiansand? Oversikt over hvilke boliger og tjenester som er. Savner å kunne jobbe sammen og langsiktig. Overgangen er en utfordring. Kommunene har brukt mye ressurser gjennom alle barne- og - ungdomsårene.
- Planlegging ut fra institusjon- behandling- soning trenger også å styrkes. Rutiner og koordinerende funksjoner
- Utfordringer med at personer som er ferdig behandlet blir bosatt i et belastet bomiljø.
- Presisere den delen av målgruppen 10-15 personer som har veldig krevende atferd. Mange av disse bor i nødboligmassen p.t. - denne boligmassen er ikke tilpasset disse brukerne. En er nødt til å beskrive og finne tiltak til disse man er forpliktet til å hjelpe etter Lov om sosiale tjenester i NAV § 27- tak over hode neste natt
- Housing First- viktig å se hvordan en kan utnytte ressursene i dette prosjektet inn mot problemstillingene som er avdekket. Også hvordan en kan benytte metodikken på en god måte i det boligsosiale arbeidet.
- Housing first – pakke det litt annerledes inn. Mange ulike tilnærminger til å velge boligen når du er vanskeligstilt.

Eldre

- Behovet for omsorgsboliger for eldre med rusproblematikk og psykiske lidelser vil øke.
- Flere eldre tilrettelegger for alderdommen når det gjelder bolig
 - Hjemmetjenestene kan i stor grad håndtere eldre personer i de eneboligene de bor i.
 - Det bygges flere boliger i dag som er fysisk tilrettelagte.
 - De som er vanskeligstilte unge i dag, vil leve lengre og dermed vil vi ha flere på sikt som blir eldre vanskeligstilte. Antall vanskeligstilte antar man dermed vil bli større i årene som kommer.

Sirkulasjon i boligmassen

- Sirkulasjon i eksisterende boligmasse, hvordan kan vi jobbe enda mer med det i årene fremover. Se til prosjektrapport "Eie et hjem" om innspill til Boligkoordinator som kan jobbe målrettet med å istandsette leietakere til å kunne leie privat eller eie egen bolig.
- I dag er boligmassen slik at en i flere tilfeller tildeler boliger som ikke er egnet.
- For mange familier som bor i kommunal bolig og de bor der for lenge.
 - Hvordan få mer sirkulasjon i boligmassen.

- Større fleksibilitet. Raskere bytte av boliger/skifte de ut.
- Barnefamilier må flytte og kanskje bytte barnehage/skolekrets – må beholde grunnkretsen.

Erfaringer fra andre

- Se til andre storkommuner, hvordan organiseres arbeid.
 - Hvilke boligtyper har andre kommuner.
 - Hvilke kriterier gjelder for tildeling av kommunale boliger?
- Hvordan lykkes andre kommuner med ulike boligtyper/eierformer. Borettslag/selveier osv.

Privat leiemarked

- Hvor mye har en "brent" av det private utleiemarkedet?
- I planarbeidet må en spisse hva man vil med det private markedet- for hvem, når og med hvilke virkemidler
- Bosetting av 1. gangs flyktninger medfører endringer i det private leiemarkedet. Prisene stiger og de som allerede er vanskeligstilte på boligmarkedet blir enda mer vanskeligstilte på boligmarkedet fordi etterspørselen etter utleieboliger øker.
- Mer kunnskap om det private leiemarkedet i Kristiansand, (aktører, antall boliger, leieprisnivå)
- Godt boligmarkedet for kjøpt - lite marked for leie i KRS. Fordi mange små aktører i KRS som leier ut, mens i andre storbyer er det større private aktører som leier ut. Trygt og langsiktige kontrakter.
- Hvordan kan flere kommunalt ansatte bistå særlig unge med å peke på det private markedet, fremfor det kommunale
- Spisse hva vi mener hva leiebolig – risikofaktor vs. Vi trenger flere leieboliger. Formen på leietilbud? Må nyansere "hva leietilbudet er" i planen.
- Veldig bra å få unge inn i et privat leiemarked. Kan kommunale personer spille en rolle?

Brukerperspektivet

- Hva etterspør brukergruppen selv, og hvordan sikrer vi dette i den daglige virksomhet/forvaltning/tildeling? Her har vi en lang vei å gå.
- Hvem består brukergruppen av? Vet vi egentlig det? Hvordan kvalitetssikre brukerens individuelle både utfordring, hjelpebehov, men også ressurser og nettverksressurser. Om vi opererer med for stereotype oppfatninger eller generelle bås-settninger, vil vi oftest bomme. Den kartlegging av, og dialog med brukeren som gjøres i dag; hvordan gjennomføres denne og hva er denne basert på? Hvilket kunnskapsgrunnlag/faglig perspektiv benytter vi oss av?
- Innspill fra bruker og brukergrupper må tas med i planarbeidet.
- Frivillige org. ikke til stede på workshoppen, men kan de spille en rolle for å hjelpe folk til å bo?

Synliggjøring av økonomiske konsekvenser

Kommunen

- Man ser behov for flere boliger med bemanning, utfordringen her i årene fremover er ressursene dette krever.
- Prioriteringer i kommunen må sees på med tanke på økonomiske investeringer.

- Boliger taper verdi når det ikke vedlikeholdes.
- Differensierte boliger – driver veldig dyre tjenester. Dette må synliggjøres. Det er en prioriteringssak i økonomiplanen å synliggjøre at det er et pengesluk.
- Kostnadskonsekvens ved at boligene ikke er tilrettelagt. Krever økt bemanning og oppfølging som er kostbart. Bruker mye ressurser på brannslukking.
- Å prioritere differensierte boliger vil spare mye kroner og dårlig livskvalitet
- Skadeverk trekker mange penger

Innbyggere

- Husleiegjeld og mislighold, kostnader knyttet til skadeverk fører mange rusmiddelavhengige i en situasjon hvor de aldri vil bli i stand til å eie noe selv.
- Lavfungerende opparbeider seg stor gjeld, innbetaling av husleie med mer. Et system som gjør folk til gjeldsslaver, kan ikke søke startlån.
- Nye mønstre: Vi har de som har skadeverk på bolig, uten mulighet til å betale. Samarbeid med privat boligmarkedet. Hva gjør vi med disse familiene.

Hvor skal lista ligge?

- Definisjonen for trangboddhet virker streng med 25 kvadratmeter pr person. Avhenger kanskje mer av hvor mange soverom det er? Kan gi urealistiske forventninger.
- Problematiserer definisjonen av trangboddhet, er denne kulturelt betinget?
- Ja, det er beskrevet i ØP, men kan likevel komme bedre fram hvor kritisk det er med manglende midler.
 - Hva mener vi med differensierte boliger?
 - Hvilke alternativer skal vi ha?
- Tydeliggjøring av hva nivået skal være på kommunens tjenester innenfor det boligsosiale arbeidet- hva er kommunenes forpliktelser- hvor skal lista ligge. Dette må defineres i planarbeidet

Annet

- Blanding av kulturer i forskjellige områder- ikke få gettoer.
- Trenger modige politikere som tar upopulære forslag.
- Den kommunale garantien må sees på som virkemiddel.
- Boliger som ikke tar hensyn til personalet og medbeboere. Mangler i forhold til HMS og arbeidsmiljø. Boligene må ikke bare tilpasses beboer, men også personalet.

Innspillsmøte med eksterne samarbeidspartnere

04.09.2023.

Tid og sted: 04.09.2023. kl. 1230 – 1400, Rådhuskvartalet

Deltakere:

Organisasjon	Navn
Kristiansand kommune - By- og stedsutvikling	Vibeke Wold Sunde
Kristiansand kommune - Helse og mestring	Trond Macintyre Stray
Kristiansand kommune - Helse og mestring	Hilde Engenes
Hjelp oss å hjelpe Vest Agder	Elisabeth Thorsen
Sørlandet sykehus	Ole Kristian Drange
Frelsesarmeen - Familiebosatt Kristiansand	Margrete Hagen
Husbanken	Siv Kløvfjell
Sørlandet sykehus	Frode Dunsæd
Blå Kors	Camilla Rasch
Shalam	Vidar Gundersen
Sørlandet sykehus	Thorbjørg Kvaale
Bymisjonen	Geir Tony Teigland
Sørlandet sykehus	Per Egeland
KBR	Jeanette Friis Pedersen
Blå Kors	Arvid Solheim
Bymisjonen	Dag Nordbø
Blå Kors	Inger Sørensen
Sørlandet sykehus	Rune Peersen

Tema for møtet: Innspill til kommunens kunnskapsgrunnlag.

Koordinering / hvordan kommunen jobber sammen med andre:

- Opplevelsen utenfra er at en møter tre siloer, hvor kommunen er fragmentert internt, mellom Livsmestring og Forvaltning og bolig.
- Kjennetegn på utfordringen: Det er misforhold mellom måten en hjelper folk i bolig og hva man har av boliger- det er tilstrekkelig boliger. Samhandlingen blir mer komplisert jo større utfordringer de ulike brukerne har.
- Er det kommet noe konkret innad i kommunen på hva spesialisthelsetjenesten kan forbedre seg på?
- Hva skal kommunen ta ansvar for og hva kan org gjøre? Hva kan sykehuset gjøre?
- Må finne løsninger internt i kommunen så ikke hestene bites, det kan virke litt sånn nå?
- Mange aner ikke hvem som er deres kontaktperson- må forsøke å organisere dette bedre. Trenger mer systematikk og struktur.
- KBR jobber med tiltak i samarbeid med kommunen.
- Tenker Kristiansand er ganske langt fremme når det gjelder samhandling med ideell sektor. Kommunen og organisasjoner jobber sammen.
- Det er ikke alltid Forvaltning har snakket med Livsmestring og de får ikke følge i de vanskelige overgangene. En funksjon som kunne fulgt på tvers- noen kan hjelpe til med å komme i stand i boligen- eks. ideell sektor. Forankre bedre i

planen: hva som kan være ideell sektors bidra inn i dette- beskrive systematisk samarbeid.

Oppfølging av beboere:

- Er midlertidig bolig og nødbolig en del av planen? Hvordan jobber vi med trygghet som beboerne trenger, og hvordan bidrar vi til å mestre boforholdet? Der kommer frivillige organisasjoner særlig inn i bildet. Dette er en svært viktig del av det boligsosial arbeidet. Hvordan får man et naboskap til å si velkommen til oss? Hvordan jobbe sammen om dette?
- De ideelle org er blitt så flinke til å se hva den enkelte har og trenger, og hva de kan bidra med. Shalam har begynt å lære sine elever å bo. En del av de som kommer inn i kommunale boliger har ikke boevne og må avslutte sitt boforhold i kommunale boliger. Hvordan kan vi lære de å bo? Tiltak knyttet til støtte for bomestring blir viktig i planen.
- Det er noen som trenger bolig og oppfølging og noen relasjoner, noen som går sammen med dem kanskje resten av sitt liv. Det koster, men det er det en sier må til for en del av målgruppa. Det kan være offentlig eller privat, frivillig følge.
- Det man ofte ser mangler, er kartlegginger hvor det fremkommer godt hva som er behovet for oppfølging. Hjelpenebehovene må komme tydeligere fram. Andre steder er det opplæringsboliger med en egen boligskole. Det er ikke bærekraftig å bosette bare i kommunale boliger- men også se på virkemidler som kan gjøre det tryggere for private boligeiere å leie ut til vanskeligstilte.
- Kristiansand var tidlig ute med å bygge bofellesskap, kompetansen er blitt langt bedre, det håndteres langt dårligere pasienter enn for 20 år siden. Mer krevende pasienter, bedre kompetanse, men ikke mer folk, sett fra sykehuset.
- Miljøvaktmester, de har en på Rodeneset og en i et mestringsteam som er omdefinert. Miljøvaktmesteren kan ha en viktig rolle som støtte for de som skal lære å bo.
- Må våge individuelle løsninger, det ideelle er at hvis en kommer til å gå på trynet, så kommer noen til den enkelte som har en relasjon fra før, at ikke brukeren trenger å flytte. Har tro på de individuelle løpene.
- FACT-samarbeidet- det er en definert gruppe, men en bra måte å samarbeide på, tenke mestring fra alle nivå. Når en er i bofellesskap, hvorfor samles det så mye dritt der, skulle vel kanskje kunne jobbet annerledes i bofellesskapene? Økonomiperspektivet, hvis en kunne tenkt fellesskap rundt de ressursene vi setter inn fra alle nivå.
- Noen i oppfølgingstjenesten er gode til å henvende seg forberedt til organisasjonene for å få rigget seng en fredagskveld. Noen kan gi helt opp før det får startet opp. Det er annerledes å jobbe med folk i aktiv rus- det må jobbes annerledes. Det letteste stedet å treffe disse i stedet for å sende et brev- bruk møteplassene tidligere som kontaktsted.
- Spørsmål knyttet til brukerplan, skal den vurderes gjennomført på nytt? Det er under vurdering.
- Ikke bare det å bo, men også sysselsetting, det er ikke nok med en bolig og ikke nok dagsinnhold med bare å la være å ruse seg. Mestring handler om mer enn bare tak over hodet.

- Vi må jobbe bedre med overganger. Når noen kommer ut fra behandling og ikke får oppfølging på plass i tide, må sette inn støtet og gå litt foran i køen. Det er så kostbart hvis det glipper i overgangene.
- Stavanger har overgangsboliger som er et tilbud hvor det er kort vei til innleggelse og ut igjen.

Utforming og bruk av boliger / bofelleskap

- 17 samlet i et nabo område er for mange boliger- en ville aldri planlagt dette i dag.
- Sirkulasjon i boligmassen er i dag en utfordring- man må se på sirkulasjonstiltak i dette planarbeidet.
- 10-15 % av plassene på sykehuset er belagt av folk som venter på bolig.

Holdninger i samfunnet

- Vi må også kunne snakke om hva som er en del av bybildet og hva vi må tåle.
- Måten en møter naboene på i planleggingsfasen er avgjørende.

Annet

- Konkurrerende målsettinger i det boligsosiale arbeidet.
- Noen ganger er det de som bare trenger hjelp til depositum.
- Kommunen har utfordringer knyttet til enkelte ungdom i byen. Noen av disse kan være vanskeligstilte på boligmarkedet. For eksempel at familien bor trang og det ikke er plass til de hjemme.
- Ei gruppe som har vært drøftet er unge jenter som lever i utkanten av miljøene- hvordan få tak i disse på et tidligere tidspunkt. De burde vært fanget opp- hvordan kan vi komme videre på dette?
- Fra Husbankens ståsted: Snakker om en målgruppe av mange som skal omfattes av planen. En gruppe som krever mye og støyer mye blant. Konkretisere kunnskapsgrunnlaget så mye som mulig, hvilke målgrupper skal omhandles. Det er viktig at alle omtales i kunnskapsgrunnlaget, ikke minst barnefamilier og andre vanskeligstilte.
- Kristiansand har storbystatus og det er ikke mange andre storbyer som har klart å hindre hospits, det skal vi være glade for. Det skal vi støtte kommunen i å ikke etablere.
- Det er vanskelig å få inn tidligere rusmiddelavhengige i det private boligmarkedet.
- Når vi lager planen må vi også synliggjøre kostnadene, det følges også opp i budsjettbehandlingene.
- Samhandlingsrådet på Agder ser på noen av de som utfordrer samfunnsvernet, det er foreslått noen tiltak med anbefalinger til Kristiansand kommune.

Innspillsmøte om utfordringsbilde med brukerrepresentanter 06.04.2023.

Tid og sted: 06.09.2023. kl. 1400 – 1530, Rådhuskvartalet

Deltakere:

Organisasjon	Navn
Kristiansand kommune - By- og stedsutvikling	Vibeke Wold Sunde
Kristiansand kommune - Helse og mestring	Trond Macintyre Stray
Kristiansand kommune - Helse og mestring	Hilde Engenes
A-larm	Unni Stålesen
RIO - Rusbrukernes interesseorganisasjon	Monique Cecilie
Rom Agder	Roy Tømte
Wayback	Janet
Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse	Borghild Spiten Mathisen
ProLAR Nett	Vivian Helmersen

Tema for møtet: Innspill til kommunens kunnskapsgrunnlag.

Oppfølging av beboere

- FACT-teamene kan utnyttes bedre, de kan få større effekt enn de har i dag.
- Trenger mer hospitering fra sykehuset i kommunene. Da kunne de også gjort et bedre arbeid i FACT- teamene.
- Når folk går inn i behandling må man jobbe med boligspørsmålet med en gang. Bolig er helt grunnleggende.
- Mestringsteamet er veldig bra, men en må ha fokus på bolig og det å skape et hjem. Det er viktig å bygge videre på det som fungerer bra.
- Må vurdere potensiale en har i husleiekontrakter med tanke på å få innpass med oppfølging og tilsyn av boligen.
- De som er vanskeligst å hjelpe er de som har en rusmiddelavhengighet.
- I fengslene er det NAV-kontor- kan man jobbe mer med bolig inn mot disse strukturene?
- Prioritere boliger og oppfølging til de som har vært i behandling eller kommer fra soning.
- Kommunen bør bruke tilskuddsmidlene til å styre det inn mot behovene på det boligosiale feltet. Boligoppfølging, mentorordninger i boligoppfølging. (HILDE tar med seg dette innspillet til den politiske saken som skal opp i oktober)
- Forsterkede bofellesskap i samdrift med sykehuset må man vurdere som virkemiddel, ta opp jobben man gjorde med «gamle Tandem».
- Skadereduksjonstanken er blitt mer rådende i rusarbeidet, dette får også konsekvenser for hvordan beboere følges opp.

- De som er til fare for seg selv eller andre må håndteres. Det er en utfordring at kapasiteten i psykiatrien er begrenset.
- Beboere som har alvorlige lidelser knyttet til rus og psykiske lidelser må ha tilgang på rett kompetanse.

Boligmassen / boligtyper

- Viktig med strategier hvor en får god blanding av boligtyper og beboere i nye områder. For eksempel ved å stille krav til utbygger. Dette gjøres gjennom utbyggingsavtaler. Utfordringen er at man ikke har hatt budsjettmidler til å gjennomføre dette. Det bør kommunen prioritere. Det skaper god integrering og sammensatte bomiljø.
- Tilgang på nett i alle kommunale boliger, innbakt i husleia.
- Vågsbygdnett fungerer veldig bra, og de andre i Vågsbygd.
- Viktig å ha tilstrekkelig vedlikeholdsbudsjett.
- Vurdere å flytte noen av disse boligene ut av sentrum og etablere brukerstyrte hus, som Huset i Bergen og Oslo.
- Viktig å jobbe med holdninger og viktig å holde godt vedlikehold i den kommunale boligmassen. Man tar bedre vare på det som ser ok ut. Viktig å jobbe mye med naboer og bomiljø.
- Viktig med mest mulig normalisering ved bosetting i vanlige boliger.

Holdninger i samfunnet

- En hovedutfordring er holdningene i samfunnet.
- Åpenhet i så stor grad som mulig er en god ting. Kan kommunen motivere til åpenhet om utfordringene den enkelte har, kan skape støtte og velvilje i nabolaget hvis det oppstår problemer, tilbakefall eller andre vanskelige livssituasjoner.

Annet

- God bruk av Husbankens virkemidler.
- Leie til eie- ordninger som har vært har fungert veldig bra, må reetableres. Det skaper også god sirkulasjon og en kan flytte den sosiale belastningen i byen.
- Legge til rette for leie til eie-løsninger og tilrettelegge boligmassen slik at de som har behov for kommunale boliger har flere å velge mellom.
- Få tjenestene mer ut der hvor folk bor. Også sikre rene sprøyter til de som bor i bofellesskap. Også sikre Naltraxon til beboere i bofellesskap, ikke bare til de som jobber der.
- Måltid i bemannede bofellesskap har vært veldig bra flere steder. Mer samarbeid med frivillige?

Innspillsmøte om utfordringsbilde og tiltak med Atrop 10.11.2023.

Tid og sted: 10.11.2023, i Atrop sine lokaler i Henrik Wergelands gate

Deltakere: Ansatte ved Atrop og Vibeke Wold Sunde fra Kristiansand kommune

Tema for møtet: Presentasjon av arbeidet med boligsosial handlingsplan og innspill til tiltak

Innspill fra Atrop:

- Er det mulig at kommunen kan leie inn boliger privat til de som trenger det i påvente av at kommunen får bygd egnede boliger?
- Ved søknad om kommunal bolig opplever ikke søkerne å bli lytta til. Behovene til søker blir ikke alltid ikke etterspurt. Flere opplever at behovene/ønskene de har for plassering og type bolig ikke blir fulgt opp. Spesielt er det utfordrende når personer, som etter behandling/soning, blir plassert inn i miljø de ønsker seg vekk i fra.
- Det er behov for flere boliger i småhusbebyggelse, f.eks. rekkehus rundt i hele kommunen, inn i ordinære bomiljø.
- Startlån bør tilbys flere, også til de med rusutfordringer.
- Kommunen bør ta en rolle i å tilby mulighet for leie til eie.
- Det bør legges et langsiktig løp for «boligkarriere». Dette kan gi håp og motivasjon til god utvikling.
- Informasjonen fra kommunen kan bli mer tilgjengelig for potensielle søkere for kommunal bolig og tjenester. Det er ikke alle som har tilgang til eller mulighet til å søke og finne fram i digitale løsninger.
- Vedtakene som sendes ut fra kommunen kan ha en mer hyggelig formulering, det er viktig å bli møtt med verdighet.
- Det bør være mer valgmulighet med tanke på hvilken bolig som er aktuell og mulighet til å se på aktuell bolig før den blir tildelt.
- Det bør være mulig å gjøre noe i boligen selv, for eksempel male i en farge en selv ønsker.

Innspillmøte om tiltak med eksterne samarbeidspartnere 20.11.2023.

Tid og sted: 20.11.2023, i Rådhuskvartalet

Deltakere:

Organisasjon	Navn
Kristiansand kommune - By- og stedsutvikling	Vibeke Wold Sunde
Blåkors	Camilla Rasch
KBR	Jack Fjellstad
Sørlandet sykehus	Stian Wold Jakobsen
Sørlandet sykehus	Kjetil Uldal
Sørlandet sykehus	Torbjörg Kvaale
Sørlandet sykehus	Kristin Broch
Husbanken	Siv Kløvfjell
Sørlandet sykehus	Julian Froholt
Bymisjonen	Ingrid Kleba-Næss

Tema for møtet: Presentasjon av arbeidet med boligsosial handlingsplan og innspill til tiltak

Innspill til tiltak for å skaffe egnede boliger til vanskeligstilte og for å gi tjenester som hjelper vanskeligstilte til å mestre boforholdet:

- Lydisoler leiligheter, slik at støyende atferd ikke plager naboer.
- For å gjøre det lettere å komme i kontakt med kommunen burde det være en boligkoordinator eller lignende.
- Det må kommuniseres tydeligere fra kommunen rundt hvem som gjør hva med tanke på søknader og oppfølging av bolig og beboer.
- For eksempel i forbindelse med innflytting i en bolig må det være en tydeligere rolleavklaring knyttet til hvem som gjør hva, f.eks. knyttet til møblering, booppfølging mm. Bistand fra kommunen eller andre organisasjoner som Blåkors, Shalam etc?
- Oppfølging/tilsyn med boligene med tanke på brannsikkerhet er viktig. Miljøvaktmester kan ha en slik rolle.
- For å unngå at røykvarslere, sprinkleranlegg mm. blir tildekket eller ødelagt bør det velges løsninger som ikke kan se ut som et overvåkningskamera, da enkelte beboere tror de blir overvåket.
- Tenke steg for steg med tanke på en boligkarriere. For mange av de som kommer fra behandling er det viktig med oppfølging i starten for å kunne mestre livet. Løsninger tilsvarende «Halvveishus» kan fungere godt, beboer kan der få oppfølging knyttet til bolig, relasjoner, jobb etc.
- Housing first bør benyttes som metode.
- Kommunen bør tilby hjelp for at flere skal kunne leie privat.

- Kommunen må være mer aktiv med å vurdere muligheten for å kunne innvilge startlån. Det er for de fleste motiverende å eie egen bolig, og dette kan bidra til at flere får skikk på tilværelsen.
- Recovery College har planlagt oppstart i januar, dette bør tas med som et tiltak i den boligsosiale handlingsplanen.

De fleste innspillene gjelder generelt mer systematisk og tilpasset oppfølging av beboere. I tråd med avtale i møtet sendte sykehuset inn følgende tillegg i etterkant av møtet:

Vi har ulike utfordringer når det kommer til pasienter i vår behandling, og behov for en egnet bosituasjon underveis og etter behandling.

På generelt grunnlag er det svært hensiktsmessig å tilstrebe rusfrie bomiljø for pasienter som er i behandling, eller er kommet ut av et behandlingsforløp.

Det er fire kategorier pasienter vi opplever en sårbarhet rundt når det kommer til boligsituasjon:

- a) Pasienter som ikke har bolig når de kommer inn i behandling, som har tilhørighet til Kristiansand kommune.*
- b) Pasienter som kommer inn i behandling med kommunal bolig, men der boligen ikke er egnet for å fremme bedringsprosesser.*
- c) Pasienter som ikke har bolig og bor i en annen kommune.*
- d) Pasienter som har bolig, men bor i en kommune med lang distanse til behandlingsstedet som gjør det svært krevende og følge opp behandlingsforløpet.*

Når pasienter er på døgnplass ved ARA og inn i en annen bosituasjon, er det flere faktorer som må/bør tas hensyn til.

- a) Pasienter som ikke har bolig når de kommer inn i behandling som har tilhørighet til Kristiansand kommune.*
 - 1. Rusavhengige er i behov av et trygt bomiljø, og det vil være svært hensiktsmessig å etablere boligtilbud hvor rusfrihet ligger som et premiss for å kunne bo der- i den perioden man fortsatt er i behandling.*
 - 2. Rusfrie bomiljø hvor det også ligger til rette for fellesskap og aktivitet over tid er også ønskelig i lengre tidsperspektiv – ref. Jegerberg gård.*
- b) Pasienter som kommer inn i behandling med kommunal bolig, men der boligen ikke er egnet for å fremme bedringsprosesser.*

Personer som aktivt jobber mot rusfrihet og endring, bør få tilbud om bolig der man har lav eller ingen eksponering mot rus. Samtidig ser vi at botilbud er organisert som hybridløsninger, der man bor hver for seg men samtidig er del av et større bofellesskap er svært hensiktsmessig. Dette gjelder både når pasienter er i behandling og for personer som har behov for rehabilitering over tid. Slike bokonsepter kan kultivere den autonomien man ønsker å bygge opp under – men det skjer i trygge rammer, der aktivitet og fellesskap er en del av den totale pakken (ref. Filidelfia omsorgssenter)

c) *Pasienter som ikke har bolig og bor i en annen kommune.*

Pasienter som kommer fra kommuner hvor reiseveien er lang, får i praksis ikke mulighet til å følge opp fasebehandlingen slik den er lagt opp per i dag, når viderebehandlingen er gått over til poliklinisk. En etablering av botilbud eller kjøp av tjenester hos private ideelle tilbydere er ønskelig, for å muliggjøre at pasienter kan fullføre fasebehandlingen i enheten for gruppebehandling.

d) *Pasienter som har bolig, men bor i en kommune med lang distanse til behandlingsstedet som gjør det svært krevende og følge opp behandlingsforløpet.*

Botilbud er også aktuelt for pasienter som har bolig i sin hjemkommune, men på grunn av geografisk distanse er forhindret fra å følge opp behandlingen.

Nødbolig er ikke en adekvat boligsituasjon for en som er i tilfriskning (recovery).

Innspillmøte om tiltak med brukerrepresentanter 27.11.2023.

Tid og sted: 27.11.2023, møterom Henriette Bie Lorentzen i Rådhuskvartalet

Deltakere:

Organisasjon	Navn
Kristiansand kommune - By- og stedsutvikling	Vibeke Wold Sunde
Kristiansand kommune - Helse og mestring	Trond Macintyre Stray
A-larm	Unni Stålesen
RIO - Rusbrukernes interesseorganisasjon	Monica Cecilie Frivold
Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse	Borghild Spiten Mathisen

Tema for møte: Presentasjon av hovedpunkter i kunnskapsgrunnlag og arbeid med tiltak for å nå målene i boligsosial handlingsplan

Innspill til tillegg til utfordringsbildet:

- Situasjonen i bofellesskapet i Tollbodgata er forverret etter at heldøgnsbemanningen ble erstattet av ambulerende bemanning. Det har blitt mer utrygt. Det pågår salg av narkotika, dette er spesielt uheldig på grunn av nærheten til videregående skole.
- A-larm har flere unge som kommer inn til ettervern enn tidligere.

Innspill til tiltak/løsninger:

- De kommunale boligene bør ligge spredt rundt i ordinære boliglag. Nærhet til buss er viktig.
- Bofellesskap for de mest krevende brukerne bør ikke ligge midt i Kvadraturen.
- For å få supplert boligmassen bør kommunen bruke forkjøpsretten som avtales i utbyggingsavtaler. Dette vil kunne bidra til en god fordeling av kommunale boliger i kommunen og en fornyelse av boligmassen om uegnede boliger samtidig selges ut.
- Det bør være en kommunal leie til eie ordning, slik at de som leier kommunal bolig kan kjøpe boligen om de kommer i en situasjon hvor det er mulig. De private leie til eie ordningene er dyre.
- I husleiekontraktene bør det være en standard klausul som sikrer at kommunen eller andre kan holde tilsyn med boligene og gi hjelp om det er behov.
- Det bør etableres en form for overgangsboliger, som Halvveishuset, som en hadde tidligere.
- For de som ikke kan få startlån på grunn av for lav inntekt, annen gjeld e.l. bør det tilbys veiledning og oppfølging for å på sikt kunne komme i posisjon for startlån.
- Det er behov for bedre, mer systematisk og tidligere, samarbeid mellom kommunen og kriminalomsorgen i forbindelse med løslating, både med tanke på avklaring av behov for bolig og/eller oppfølgingstjenester. Det samme gjelder i forbindelse med utskrivning etter langvarig opphold i spesialisthelsetjenesten og/eller andre behandlingsopphold.
- Et godt og trygt bomiljø og nødvending oppfølging (fra frivillige eller kommunen) er viktige forutsetninger for å unngå tilbakefall.

Workshop med kommunale representanter om tiltak 04.12.2023.

Tid og sted: 04.12.2023. kl. 1230 – 1400, Rådhuskvartalet

Deltakere:

Område	Navn
By- og stedsutvikling – Utbyggingsstab	Vibeke Wold Sunde
Samhandling og innovasjon - Strategi	Stine Busborg Sagen
Helse og mestring - Forvaltning og koordinering	Trond Macintyre Stray
Helse og mestring - Stab strategi og plan	Hilde Engenes
By- og stedsutvikling - Eiendom bolig	Ola Frøysland
Samhandling og innovasjon - Strategi	Michael Froentjes
Økonomi - Økonomistyring	Kjetil Paulsen
Helse og mestring - Livsmestring	Inger Ingebretsen
Helse og mestring - Livsmestring - Habilitering voksne vest	Vivian Nøtland
Helse og mestring - Livsmestring - Jegersberg gård	Tina Bierud Hansen
Helse og mestring - Livsmestring helse øst	Bjarte Austvik
Helse og mestring - Livsmestring - Nødbolig Rodeneset	Fredrik Fossum
Helse og mestring - Livsmestring - Hovedgårdstunet	Sigrid Hansen
Helse og mestring - Livsmestring - Liane Ringvei	Jeanette Haugen
Helse og mestring - Livsmestring - Nødbolig Rodeneset	Kjell Flørnes
Helse og mestring - Livsmestring helse vest	Trine Lise T. Enersen
Helse og mestring - Livsmestring - Mestringsteam base Svartjønnheia	Terje Vatland
Helse og mestring - Livsmestring - Ambulerende oppfølgingsteam Vågsbygd	Mette Åkseth
Helse og mestring - Livsmestring - Bispegra 34	Fannie F. Haugland
Helse og mestring - Livsmestring - Topdalsveien	Iselin Berglyd Holme
Helse og mestring - Livsmestring sentrum/øst	Lene S. Severinsen
Helse og mestring - Livsmestring - Nordre Hovedgårdsvei 54	Erik Åtland
Helse og mestring - Livsmestring - ungdomstjenester	Aida Krpo
Helse og mestring - Livsmestring - Kirsten Flagstadsvei 75	Anniken E. Erland Gray
Helse og mestring - Livsmestring - Tandem	Mariann Jacobsen
Helse og mestring - Livsmestring unge og voksne	Olaf Haugen
Helse og mestring - Livsmestring - Habilitering barn og unge	Tone Beate Grøtterød
Helse og mestring - Livsmestring - Mestringsteam nord-vest	Mona Michalsen
Helse og mestring - Forvaltning avd. 3	Hans Petter L. Breistein
Helse og mestring - Forvaltning avd. 2	Ida Hodnemyr
Helse og mestring - Forvaltning avd. 3	Erik Lahr
Helse og mestring - Forvaltning avd. 3	Kristin Johansen
Helse og mestring - NAV	Camilla Skagestad
Helse og mestring - NAV	Ingvild Skår
Helse og mestring - NAV	Jon Arne Karstensen

Tema for møtet: Innspill til tiltak.

Hvordan skal de ambulante tjenestene utvikles?

- Større enheter i de ambulante tjenestene- mer fleksibelt og mindre sårbart. Bare i nærheten av samlokaliserte boliger. Mer tverrfaglige sammensatte team og mer enhetlig måte å jobbe på- tilby de samme tjenestene uavhengig av hvor du bor i byen.

- Det vanskeligste er å jobbe enhetlig og samtidig ivareta de spesifikke behov. Skal man være generalister og i hvor stor grad er det behov for spesialiserte
- Fleksibilitet som er tilpasset brukernes individuelle behov
- Mestringsteamene- større vedtak, mer kompetanse og bygge teamene opp. Mer medisinfaglig kompetanse.
- Mer bruk av metodikken til Housing First
- Ungdomstjenesten ser at det blir mer krevende saker som kommer fra barneverntjenesten. Det gjør at tjenestene må kunne omstille seg raskt- eksempel må en bygge spesielle team rundt en ungdom.
- Innbyggerne må i større grad få tjenester når de har behov, mer dropin-tjenester? En må ha mer fokus på ressurser hos brukerne
- Komme raskere i gang med tjenester – i dag tar det for lang tid

Hvordan skal bofellesskap/samløkaliserte boliger utvikles?

- Det er behov for differensiering også ut fra hvor lenge man skal gi botilbudet-noen bemannede boliger skal tilbys livet ut, andre til trening, i en periode til behovet er avklart el
- Der det er samlokalisert mange boenheter bør disse bygges ned/reduseres i antall
- De botilbudene som organiseres som bofellesskap skal være for de som profitterer på å bo samlokalisert- de må utvikles med tanke på det og ikke fordi det passer best for tjenesten- eller fordi vi ikke har noe annet tilbud til dem. Da vil dette være for de få som profitterer på bofellesskapformen.
- Tiltak: Snakke mer sammen og være mer sammen i forbindelse med kartlegging og vurderinger av hvem som vil profittere på hvilke botilbud (Forvaltning og Livsmestring)
- Bygge HMS-vennlig. Mange av de gamle byggene øker risikoen.
- Jobbe ut fra en base i nærheten av samlokaliserte boliger gir en god trygghet. Noen boliger har behov for noe felles og noen må ha egne innganger- må være god tverrfaglig samhandling ved planlegging av nye boliger
- Må være tydelige på at de skal bo der en periode- eks Fagerdalen som er et bofellesskap for ungdom. Det er det ikke hvis ikke det jobbes med å komme videre. (Boligkarrierer, trening- hvilke tiltak kan sikre dette?)
- De som jobber i bemannede boliger må jobbe proaktivt med beboerne med tanke på at de skal videre i «boligkarrieren»
- Er vi omforent med at det er behov for flere bemannede boliger? Må allerede begynne å planlegge for dette- er vi omtrent på merket med andre større kommuner? Denne analysen må man gjøre.
- Antall boenheter i et fellesskap- 10-12 boenheter ble vurdert å være et ok antall (det ble gjort et stykke arbeid hvor Forvaltning og Livsmestring var inne i de faglige vurderingene)
- Mål: Mest mulig selveie til de som er i stand til det
- Ønsker et botilbud til de unge jentene som er i aktiv rus. Bolig knyttet til en base, men ikke så tett som Kirsten Flagstadsvei. De er uavklart, innom nødbolig, vanskelig å følge de opp- de er flyktige.
- Tiltak: Tidlig samhandling med barneverntjenesten på de tunge sakene. Forventningsavklaring tidlig og HM må også være samsnakket om hvilke tilbud vi kan og skal gi dem.
- Ønsker et natthjem..
- Kirsten Flagstadvei- botilbud til kvinner i aktiv rus- de trenger å bo der.
- Det er vesentlig å lage en målsetting og tidsplan sammen med brukeren

- Unge mennesker hvor rus er fortsatt litt party- klarer vi ikke å ivareta godt. Disse bør ikke plasseres sammen med mer erfarne brukere. Mangler også tilbud til kvinner.

Innspill til habiliteringsboliger

Ambulerende tjenester

- Fleksibilitet i boform utfra brukeres behov.
- Bør være tilbud om Ambulerende som første vurdering for alle som søker bolig i habilitering. Så vet vi at mange ikke kan bo helt alene, de skal selvsagt få døgnbemannet bolig.
- Vi bør ha tilbud om tjenester på natt i habilitering eller via hjemmetjenester. Det å vite at noen kan komme å bistå om behovet melder seg er viktig for noen. Om tilbudet hadde vært der, hadde kanskje flere takket ja til å bo med hjelp fra Ambulerende.

Bofellesskap

- Maks 6 samlet, må være variasjon i behovene for de som bor sammen. Avdelinger med 12 boenheter oppleves for stort, flere blir engstelige. Ulik utforming, geografisk spredning er viktig, trenger differensiering her også.
- Tidsbestemt leieavtale, med mulighet for forlengelse om det er best. Men mulighet for å flytte beboer til annet bosted må være mulig, når man mener at tilbudet hadde vært bedre annet sted. Viktig med info om dette under kartleggingen av behov hos Forvaltning.
- Treningshybler / opplæringsbolig. Dette er også viktig med hensyn til brukermedvirkning. Vise hvem de er, og hva de har behov for.
- Oppussing av gamle boliger til forsvarlig for både beboere og ansatte.
- Legge til rette for å kjøpe og etablere seg privat for å øke bærekraften fremover. Privat leie eller kjøpe i nærheten av noen tjenestebaser.

Overgangene

- Opplevs som en stor utfordring fra Forvaltning. Handler om mangel på egnede boliger i riktig type bomiljø å tildele til rett tid. Å ha færre boenheter samlet vill redusere utfordringen. Kort leietid vil også kunne redusert utfordringen.
- Egne team som hadde jobbet mer spisset inn mot behandlingsinstitusjoner eller inn mot kriminalomsorgen sammen med Way Back.
- Skal man etablere en kommunal overgangsbolig til de som kommer fra behandling? Økt samhandling med de ideelle organisasjonene? Og hvordan kople IPS på tidlig, også underveis/mot slutten av en soning?
- Jobbe mens vedkommende er inne med en god plan for oppfølging.
- Prøve å utnytte det private markedet bedre ved å jobbe godt med individuelle løsninger mens brukerne fortsatt er inne. Enkeltstående enheter best, hvis det må samlokaliseres, så få som mulig.
- Et tiltak er å prioritere å jobbe tidlig med de som er i behandling eller i kriminalomsorgen.

Brukermedvirkning

- Samvalg er et godt ord- men det forutsetter at man har noe å velge mellom.
- En ønsker mer brukermedvirkning med tanke på å kunne velge mellom flere alternativ enn det som er muligheten i dag.
- En måte å gjøre dette på er å ha en overkapasitet på kommunale boliger, eller sette inn tiltak som kan utnytte de private mulighetene bedre slik at alternativene totalt sett blir flere
- På systemnivå kan en oppnå større grad av brukermedvirkning enn på individnivå på dette feltet?
- Konkret tiltak å gå gjennom utforming av vedtak, hvordan kan vi som kommune formulere oss på en «hyggeligere» måte.
- Hvordan vi oppfører oss når vi går inn som oppfølger i brukernes hjem.
- Hva betyr brukermedvirkning i praksis når vi møter brukerne?
- Viktig tema- men har ikke noe svar.
- Hva spør vi om og hvordan spør vi, dette er helt sentralt.

Andre spørsmål:

Hvordan jobber man spesifikt med barnefamilier for å løfte dem?

Opplever at mange hjelpere forsøker å få barnefamilier inn i kommunale boliger- enighet om at dette ikke er ønskelig. Må ha en total tilnærming til barnefamilier som er vanskeligstilte- viktig med oppfølging til disse. Bør ha en prioritet til kjøp og Husbankens virkemidler.

Kristiansand
kommune

Postboks 4
4685 Nodeland
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no